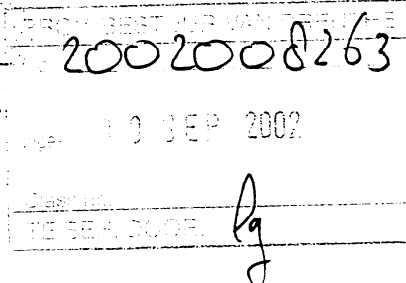

STICHTING WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE

Aan: het College van Gedeputeerde Staten en leden van
Provinciale Staten van de provincie Drenthe
Postbus 122
9400 AC Assen

POSTBUS 431
9400 AK ASSEN
GIRO 3870292

ONDERWERP

nota en verordening Flora- en fauna

DAGTEKENING

Assen, 9 sept 2002

Geacht College, geachte Statenleden,

Op 26 augustus jongstleden heeft uw statencommissie Milieu, Water en Groen gesproken over de Provinciale nota Flora- en fauna. Daarbij is in afwijking van de concept-nota, waarop wij als werkgroep schriftelijk onze zienswijze hebben gegeven, voorgesteld om in de verordening voor vrijstelling ex art 65 van de Flora- en faunawet het doden van kauw, zwarte kraai en (wellicht) roek toe te staan om belangrijke landbouwschade te voorkomen.

De Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD), in deze ondersteund door Staatsbosbeheer regio Groningen-Drenthe, de Stichting Het Drentse Landschap, de Vereniging Natuurmonumenten en de Milieufederatie Drenthe wil haar verontrusting uitspreken over dit voornemen.

De WAD stelt zich ten doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming in de provincie Drenthe. In de afgelopen 25 jaar heeft de WAD een enorme kennis van de Drentse vogelbevolking verkregen, en daarover -ook in samenwerking met de Provincie Drenthe- veel gepubliceerd. Wij verwijzen bijvoorbeeld naar de boeken "Vogels van Drenthe" (1982), "Broedvogels van Drenthe" (1996) en "Wintervogels in Drenthe" (2001).

De WAD doet haar best om het vogelonderzoek dat we in Drenthe organiseren en stimuleren op een wetenschappelijk verantwoorde wijze te doen. Dat vragen we ook van anderen die zich in Drenthe met vogelonderzoek of beleid bezig houden. Op dit punt verontrust ons het voornemen om het doden van kauw, zwarte kraai en (wellicht) roek toe te staan om belangrijke landbouwschade te voorkomen. Er zijn namelijk grote vraagtekens te plaatsen bij het doel en (effectiviteit van) het middel alsmede de kans op ongewenste neveneffecten.

Er is veel onderzoek verricht (ook in Drenthe) naar het voedselpakket van kraaiachtigen en naar de effectiviteit van verschillende methodes om landbouwschades te beperken. Daarnaast is er veel bekend over de verspreiding en populatiedynamiek van deze kraaiachtigen. Deze informatie maakt het voor u mogelijk om een goed onderbouwde beleidskeuze te maken, maar we constateren dat u deze informatie - kennelijk- niet benut.

Uit het rapport "*De roek en landbouwschade in Drenthe*" (provincie Drenthe 1999) blijkt duidelijk dat de roek bijvoorbeeld overwegend insecten (emelten!) en regenwormen eet. Daarmee is deze vogelsoort uiterst nuttig voor veehouders. De schade aan akkerbouwgewassen bedroeg over een periode van 10 jaar gemiddeld f 100.000,- per jaar. Als u de schade aan akkerbouwgewassen weegt tegen het nut voor de veehouders, levert de roek per saldo wellicht winst op voor de Drentse landbouw. Daarnaast wijzen we u op een berekening die Aerts (1985) al maakte ".... betekent dit dat het schadebedrag [door roeken] in 1980 0.17% was van de bruto-opbrengst aan zomergranen in Drenthe. De grootte-orde van dit getal zou een rol moeten spelen bij de besluitvorming over het geven van afschotvergunningen voor roeken in Drenthe." [tot zover Aerts]. Daarnaast geven we u graag in overweging eens te bezien hoe deze roekenschade zich verhoudt tot bijvoorbeeld de landbouwschade door een aantal zomerse stortregens. Dit om de landbouwschade door roeken in een juist perspectief te zien tot andere verliesposten voor landbouwers.

In de afgelopen jaren is in Drenthe een strikt beschermingsbeleid voor de roek van kracht geweest. Dankzij dit beleid heeft de roek zich kunnen herstellen van een dramatische achteruitgang in 1944-70 (populatieafname in Drenthe 71%) door intensief afschot en al of niet opzettelijke vergiftiging. Als koloniebroeder met een vrij gering reproductievermogen is de roek voor beide bijzonder kwetsbaar. Wij constateren dat de Drentse populatie van de roek in de afgelopen 10 jaar niet meer is gegroeid. Dit blijkt zowel uit broedvogeltellingen als uit tellingen in de winterperiode. De beeldvorming van "er komen steeds meer roeken" is dus aantoonbaar onjuist! Uit de stabilisatie van de roekenpopulatie (onder beschermde omstandigheden) blijkt dat de huidige ecologische draagkracht van Drenthe zelf de populatieomvang reguleert. We hoeven daarom ook geen verder herstel van de roekenpopulatie in Drenthe te verwachten (in 1900 naar schatting 37.000 paar, daar steken de huidige ruim 10.000 paar nog mager bij af!).

Een ander punt van belang achten wij het feit dat de roek lang niet overal in Drenthe voorkomt. De beeldvorming dat roeken "overal" in Drenthe zitten is volstrekt onjuist. Vaak worden alle zwarte kraaiachtige vogels "roeken" genoemd, terwijl het helemaal geen roeken zijn. In de broedtijd zijn roeken nagenoeg beperkt tot de omgeving van hun kolonies. In grote delen van Noord-, Midden- en Oost-Drenthe is dan geen roek te vinden! In de winter is de verspreiding ruimer, maar niet meer dan 65% van Drenthe. Bij een provinciale verordening neemt u een besluit over het *gehele* Drentse grondgebied. Gezien de beperkte verspreiding van de roek is het de vraag of dat wel nodig is.

Samenvattend constateert de WAD dat de roek niet alleen schadeveroorzakend is maar ook nut heeft voor de Drentse landbouw en dat de populatie stabiel is. Daarnaast is deze soort in het verleden bijzonder kwetsbaar gebleken voor menselijke vervolging. Hoewel een vrijstelling om deze soort te mogen doden volgens artikel 65 naar de letter beperkt is tot gevallen van aantoonbare (dreigende) landbouwschade, zult u met ons erkennen dat een effectieve controle daarop volstrekt onmogelijk is. Deze gegevens, gevoegd bij het feit dat de roek in grote delen van de provincie nauwelijks voorkomt en elders slechts plaatselijk schade veroorzaakt, pleiten naar ons inzicht voor het handhaven van de beschermde status van de roek waarbij alleen verstoring ex art 65 wordt toegestaan. Artikel 68 biedt u voldoende mogelijkheden om controleerbaar afschot van roeken toe te laten in individuele gevallen waar verjaging naar uw oordeel onvoldoende effect heeft.

Tot slot willen we nog iets opmerken over kauw en zwarte kraai. In het verleden waren deze soorten vrij bejaagbaar. Er ontbreekt daarom informatie over landbouwschade. Juist die informatie is nodig om te kunnen beoordelen of de aanname dat deze soorten belangrijke landbouwschade veroorzaken wel klopt. De WAD weet dit evenmin als u. Wat wij wel weten is dat van de kauw (ca. 12.000 paar in 1995) jaarlijks rond de duizend vogels werden geschoten en van de zwarte kraai (ca. 5000 paar in 1995) jaarlijks 7000-9000 vogels werden geschoten. De zwarte kraai heeft -vergeleken met de roek- een hoog reproductievermogen want ondanks dit aanzienlijke afschot is de broedpopulatie in 1984-1994 gestaag gegroeid. De populatieomvang van de zwarte kraai wordt dan ook niet bedreigd door (zelfs aanzienlijk) afschot, maar tegelijk moet worden gesteld dat dit afschot bij deze soort ook niet effectief is als middel om de populatie te verkleinen (en zo landbouwschade te beperken). We herinneren u in dit verband aan een premiereregeling die halverwege de vorige eeuw bestond om de jacht op houtduiven te stimuleren om landbouwschade te beperken. Vele tienduizenden dode houtduiven later is de regeling destijds opgeheven omdat er nog evenveel duiven waren die nog evenveel schade aanrichtten. Ondertussen was door de overheid een aanzienlijke som aan premies uitbetaald. Zonder kennis van, en inzicht in, de biologische factoren die de populatieomvang van diersoorten bepalen is elk ingrijpen gedoemd te mislukken. Dit geldt ook voor uw besluitvorming omtrent kauw en zwarte kraai.

Wij hopen dat u het bovenstaande wilt meewegen in uw besluitvorming en zullen ons blijven inspannen om wetenschappelijk betrouwbare gegevens over de vogelstand in Drenthe te verzamelen waarop u een gedegen beleid kunt bouwen.

Hoogachtend,
mede namens Staatsbosbeheer regio Groningen-Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, Vereniging Natuurmonumenten en de Milieufederatie Drenthe,

R. Drewes (secretaris WAD)